

Aloite 490: Aborttioikeuden kirjaaminen perustuslakiin

Aloitteen tiivistys: Abortti on keskeinen osa naisten itsemääräämisoikeutta, mutta Suomessa sillä ei ole perustuslaillista suojaa. Kansainväliset esimerkit osoittavat, että ilman perustuslaillista turvaa aborttioikeus on altis poliittisille rajoituksille, jotka vaarantavat naisten terveyden ja oikeudet.

Sosialidemokraattiset Naiset esittävät, että aborttioikeus kirjataan Suomen perustuslakiin pysyvän ja vahvan suojan takaamiseksi sekä tasa-arvon ja ihmisoikeuksien vahvistamiseksi.

Puoluehallituksen päätösesitys: Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen, mutta korostaa tarvetta varmistaa, että perustuslaki riittävällä tavalla suojaa yksilön kehollista itsemääräämisoikeutta.

Aloitteen pointit:

- Oikeus turvalliseen ja lailliseen aborttiin on ihmisoikeus. Jokaisella täytyy olla itsemääräämisoikeus omaan kehoonsa.
- Aborttien kieltäminen tai niiden rajoittaminen pakottaa ihmiset turvautumaan salassa tehtäviin ja vaarallisiin abortteihin. Maailman terveysjärjestö WHO:n arvion mukaan vuosittain tehdään 25 miljoonaa vaarallista aborttia. Abortin perässä saatetaan jopa liikkua toiseen maahan asti, missä se on mahdollista tehdä.
- Muun muassa ihmisoikeusjärjestön Amnesty:n raporttien mukaan aborttioikeutta pyritään nyt aktiivisesti kaventamaan eri puolilla Eurooppaa. Aborttioikeuden rajoittamista ajaa avokäitöisesti rahoitettu, kansainvälisesti hyvin verkostoitunut anti-gender-liike, johon kuuluu konservatiivisia ja uskonnollisia ryhmiä, ajatushautomoita, kansalaisjärjestöjä ja vaikuttajia. Anti-gender-liikettä tukevat populistiset poliittiset toimijat ympäri maailman.
- Pyrkimykset uhkaavat romuttaa vuosikymmenten aikana saavutetun edistyksen aborttioikeuden turvaamisessa. Aborttioikeutta vastustavat ryhmät ovat tehostaneet toimintaansa vaikuttaakseen kielteisesti lainsäädäntöön ja käytäntöihin. Keinona käytetään usein pelon ja väärän tiedon levittämistä.
 - Kroatiassa katolisen kirkon ja hallituksen välinen yhteistyö on johtanut toistuviin yrityksiin rajoittaa aborttia.
 - Slovakiassa parlamentti on useaan otteeseen yrittänyt kiristää aborttilainsäädäntöä, ja syyskuussa 2025 hyväksytyt perustuslain muutokset heikentävät entisestään lisääntymisoikeuksia.
 - Andorrassa, Liechtensteinissa, Maltalla ja Monacossa keskeytys on kielletty tai voidaan tehdä vain harvoissa poikkeustapauksissa. Lisäksi esimerkiksi Färsearilla on edelleen voimassa 1950-luvulta peräisin oleva tiukka lainsäädäntö.
- Suurimmassa osassa Eurooppaa on voimassa laki, joka sallii terveydenhuollon ammattilaisille omantunnonoikeuden olla osallistumatta raskaudenkeskeytykseen. Esimerkiksi Kroatiassa kuudesosa sairaaloista ei tee keskeytyksiä lainkaan ja lääkärrien osalta osuus on 60 prosenttia.
- Tahtotila turvata oikeus raskaudenkeskeytykseen on levinnyt Euroopassa jo Demarinaisten puoluekokousaloitteen jättämisen jälkeen. Slovenia (osana Jugoslaviaa) kirjasi aborttioikeuden perustuslakiin jo 1970-luvulla, mikä tekee siitä yhden Euroopan liberaaleimmista maista aborttilainsäädännön suhteen. Vuonna 2024 Ranska kirjasi aborttioikeuden perustuslakiin ja keväällä 2026 Luxembourgiassa tehtiin samanlainen muutos perustuslakiin. Aborttioikeuden kirjaamista perustuslakiin on tekemässä tällä hetkellä Espanja ja myös Ruotsi.

- Nyt tarvitaan pysyvä suoja oikeuksille. Pelkkä tavallinen laki ei riitä turvaamaan naisten oikeuksia pitkällä aikavälillä. Perustuslaillinen suoja estää oikeuksien kaventamisen ja tarjoaa turvan myös tuleville sukupolville.
- Aborttioikeuden perustuslaillinen suoja vahvistaa naisten ja tyttöjen yhdenvertaista asemaa ja tukee yhteiskuntaa, jossa sukupuoli ei määritä oikeuksien laajuutta.
- Vahva hyvinvointivaltio ja universaalit perusoikeudet ovat sosialidemokraattisen politiikan keskiössä. Aborttioikeuden kirjaaminen perustuslakiin on luonteva jatkumo SDP:n tasa-arvotyölle.

Puoluekokous ei ole yhtynyt aloitteeseen. Alla vastauksia vielä puoluehallituksen esitettyihin perusteluihin:

- *Puoluehallitus: Tämän kaltainen itsemääräämisoikeuden turvaaminen on osa niin SDP:n kuin koko Suomen oikeusjärjestelmän keskeisiä periaatteita. Suomi on myös kansainvälisessä toiminnassaan tukenut johdonmukaisesti naisten oikeuksia.*
 - Suomi ei ole neutraali kansainväliselle kehitykselle, vaan olemme jo nähneet, kuinka lähellä olevissa EU-maissa on huolestuttavaa aborttioikeuden vastaista liikehdintää. Emme voi tuudittautua ajatukseen, että näin ei voisi käydä tulevaisuudessa myös Suomessa.
 - RKP on puoluekokouksessaan vuonna 2025 tehnyt päätöksen, että RKP työskentelee sen puolesta, että oikeus aborttiin kirjataan Suomen perustuslakiin, jotta naisten ja tyttöjen oikeudet turvataan eikä niitä voida rajoittaa tulevien poliittisten muutosten myötä. Myös Kokoomusnaiset ovat jättäneet puoluekokousaloitteen keväällä 2026 Kokoomuksen kesäkuun alussa pidettävään puoluekokoukseen aborttioikeuden kirjaamisesta perustuslakiin.
- *Puoluehallitus: Suhtautuminen aborttioikeuteen on kansainvälisestä muuttunut jatkuvasti hyväksyttävämmäksi. Viimeisten 25 vuoden aikana lähes 50 maata on muuttanut lainsäädäntöään abortin saatavuutta vahvistaen.*
 - Aborttioikeutta pyritään nyt rajaamaan ja kaventamaan monissa maissa Euroopassa. Tämä on yksi anti-gender-liikkeen tavoite, ja tämä liike vaikuttaa koko maailmassa.
 - Maailmassa on edelleen lukuisia maita, jotka kieltävät raskaudenkeskeytykset tai rajoittavat niitä. Noin 40 % maailman väestöstä asuu maissa, joissa raskauden keskeyttäminen on tavalla tai toisella rajoitettua.
 - Yhdysvaltojen lisäksi myös jopa EU-maissa on nähtävissä tiukennuksia raskaudenkeskeytyksiin.
 - Vuonna 2020 Puolan perustuslakituomioistuin linjasi, että sikiön epämuodostuman tai vaurion vuoksi tehdyt keskeytykset ovat perustuslain vastaisia. Tammi-kuusta 2021 lähtien keskeytys on mahdollinen ainoastaan, mikäli raskauden jatkuminen vaarantaa naisen hengen tai terveyden, tai raskaus on seurausta rikoksesta.
 - Unkari on rajoittanut pääsyä aborttiin, ehkäisyyn ja perhesuunnitteluun. Unkarin parlamentti hyväksyi vuonna 2022 uuden aborttia rajaavan säädöksen. Vaikka vapaa keskeytys on mahdollinen 12. raskausviikon loppuun asti, on ultraäänitutkimuksesta tullut pakollinen. Keskeytystä hakevan on kuunneltava sikiön sydämenlyöntejä ennen abortin tekemistä. Laki on kopioitu suoraan Yhdysvalloissa, jossa abortinvastustajat ovat hyvin aktiivisia ja hyvin rahoitettuja.
 - Italiassa hallitus on ajanut lakimuutoksia, jotka mahdollistavat abortinvastaisten ryhmien pääsyn neuvontakeskuksiin.
 - Aborttioikeutta vastustavat liikkeet kohdistavat painetta myös terveydenhuollon ammattilaisiin. Esimerkiksi Itävallassa ja Saksassa aborttipalveluja tarjoavat klinikat ovat joutuneet häirinnän kohteiksi. Ranskassa perhesuunnittelua tarjoaviin keskuksiin on

- hyökäty, ja Puolassa maaliskuussa 2025 Varsovaan perustettu aborttikeskus on joutunut jatkuvan häirinnän ja uhkailun kohteeksi.
- *Puoluehallitus: Ranska on ensimmäisenä maana 2024 kirjannut aborttioikeuden nimenomaisesti perustuslakiin. Tätä voitaneen pitää ennen kaikkea julkisena kannanottona abortin rajoittamiseen USA:ssa, ei niinkään pyrkimyksenä torjua todellista aborttioikeuteen kohdistuvaa uhkaa Ranskassa.*
 - Ranskan malli on vahvistanut keskustelua aborttioikeuden turvaamisesta useissa EU-maissa ja luonut esimerkin, jota myös Suomen tulee nyt seurata. Kyseessä on seuraava tasa-arvoteko, jonka me voimme olla tekemässä tuleville sukupolville.
 - Amnestyn tuore raportti osoittaa, että vaikka lainsäädäntö on monissa Euroopan maissa kehittynyt aborttioikeutta tukevaksi, käytännön esteet heikentävät edelleen merkittävästi eurooppalaisten pääsyä aborttipalveluihin. Tällaisia esteitä ovat muun muassa lääketieteellisesti perusteettomat vaatimukset, jotka viivästyttävät aborttiin pääsyä, terveydenhuollon henkilöstön omantunnon perusteella tapahtuva kieltäytyminen raskaudenkeskeytyksestä, henkilöstön puute, raskausviikkorajat ja korkeat kustannukset.
 - Esimerkiksi vuonna 2026 Euroopan komissio totesi, että EU-rahastoja (ESF+) voidaan käyttää parantamaan pääsyä aborttiin.
 - Parlamentti on useasti tukenut aborttioikeuksia ja esimerkiksi ehdottanut, että ne lisätäisiin EU:n perusoikeuskirjaan (2024).
 - *Puoluehallitus: Puoluehallitus toteaa, että perustuslaissa ei Suomen lainsäädäntötraditiossa ole ollut tapana käsitellä abortin kaltaisia kysymyksiä yksittäisinä, vaan ne saavat perustuslain suojaa osana jotain yleisempää perusoikeutta. Suomen perustuslaissa onkin säännöksiä, joiden voidaan jo nykyisin katsoa tarjoavan suojaa aborttioikeudelle, vaikka raskaudenkeskeytystä ei nimenomaisesti perustuslaissa mainita.*
 - Suomen perustuslakiin on kirjattu useita keskeisiä perusoikeuksia, mutta oikeutta raskaudenkeskeytykseen se ei sisällä.
 - Aborttioikeus on turvattu tavallisella lailla, tarkemmin lailla raskauden keskeyttämisestä (239/1970). Tämä jättää aborttioikeuden haavoittuvaksi poliittiselle vaikuttamiselle, sen sijaan perustuslakiin lisääminen antaisi vahvemman suojan tuleville muutoksille.
 - SDP:n pitää antaa vahva poliittinen viesti, että aborttioikeus ja kohdullisten itsemääräämisoikeus omaan kehoon halutaan turvata. SDP:n ei tarvitse tehdä valmista lakiesitystä, vaan vastuu lainvalmistelusta onkin tarkoitus jättää juristien vastuulle.
 - *Puoluehallitus: Perustuslain avaaminen on aina myös riski ja ylipäänsä vaatisi painavan oikeudellisen ja yhteiskunnallisen perusteen. Puoluehallituksen käsityksen mukaan aborttioikeuteen ei kohdistu sellaista realistista uhkaa, joka perustelisi tarvetta erillisen aborttia koskevan säännöksen lisäämiseen.*
 - Perustuslain muuttaminen on pitkä prosessi, joka vaatii laajaa poliittista ja parlamentaarista yksimielisyyttä. Kun perustuslakia seuraavan kerran tarkistetaan, on myös naisten oikeus aborttiin sisällytettävä siihen.
 - SDP:n on tärkeää olla se puolue, joka pitää naisten itsemääräämisoikeuden omaan kehoonsa esillä keskusteluissa, kun tarkastellaan mahdollisesti perustuslain uudistamista tulevaisuudessa.
 - Puoluekokousaloitteessa ei vaadita SDP:tä avaamaan perustuslaki nyt, vaan että SDP edistää aborttioikeuden kirjaamista Suomen perustuslakiin, kun perustuslakia seuraavan kerran uudistetaan.
 - *Puoluehallitus: Puoluehallitus pitää kuitenkin aiheellisena laajemmin kokonaisuutena tarkastella, onko vuosituhannen vaihteessa säädetyssä perustuslaissa riittävän vahvasti tunnistettu ja suojattu yksilön itsemääräämisoikeus kehoonsa, seksuaaliterveyteensä ja seksuaalisuuteensa liittyvissä asioissa.*

- Tämän puoluekokousaloitteen hyväksyminen sitouttaa SDP:n pitämään naisten itsemääräämisoikeutta tärkeänä, jos ja kun perustuslakia ollaan uudistamassa.
- Suomen perustuslaki on pitkään turvannut perusoikeuksia vahvasti. SDP:n johdolla tehty vuoden 2023 aborttilain uudistus vahvisti naisen itsemääräämisoikeutta mahdollistamalla raskauden keskeytyksen pyynnöstä 12. raskausviikkoon asti. Seuraava johdonmukainen askel on turvata tämä oikeus myös perustuslaissa.
- Sosialidemokraattien pitää olla rohkeasti nyt myös turvaamassa tyttöjen ja naisten oikeudet Suomessa.

Lue lisää:

<https://www.amnesty.fi/mita-amnesty-tekee/abortti-ja-seksuaalioikeudet/>

<https://www.amnesty.fi/aborttioikeus-vaarassa-euroopassa/>

<https://www.amnesty.org/en/documents/eur01/0275/2025/en/>

<https://blogi.thl.fi/raskauden-keskeytys-euroopassa-onko-syyta-huoleen/#:~:text=Euroopassa%20keskeytys%20on%20kielletty%20tai,EU%2Dmaassa%20lainsäädäntöä%20on%20tiukennettu.>

<https://plan.fi/blogi/aborttioikeus-kuuluu-jokaiselle-niin-suomessa-kuin-globaalistikin/>

<https://suomenkatiloliitto.fi/aborttioikeudesta/>

<https://demokraatti.fi/pitaisiko-aborttioikeus-kirjata-perustuslakiin-eduskuntaryhmat-eri-linjoilla-taviolta-erikoinen-hiihtolenkki-vertaus>